

Ali še veš, kakšne so značilnosti absolutistične vladavine?

- Pojavi se v nekaterih evropskih državah v 17. stoletju: **Španija, Francija, Anglija.**
- Neomejena oblast vladarjev: vladar ima popolno, neomejeno oblast, o vseh stvareh odloča sam in je odgovoren le Bogu.
- Razkošno dvorno življenje.
- Centralizacija in sistematizacija oblasti: o vseh državnih zadevah odloča kralj, ki pa se pri vladanju opira na uradništvo.
- Merkantilistična gospodarska politika: oživitev gospodarstva.
- Višanje davkov: zaradi razkošnega dvornega življenja, razvejanega uradniškega aparata in številnih vojn).

Razlika med absolutizmom in demokracijo	absolutizem	demokracija
zakonodajna oblast	kralj	parlament
izvršilna oblast	kralj	vlada
sodna oblast	kralj	sodišča



● »Država, to sem jaz!« so slavne besede francoskega kralja Ludvika XIV., ki je bil prepričan, da je kralj po božji milosti in je tako za svoja dejanja odgovoren le Bogu.

RAZSVETLJENSTVO - Kako so razsvetljenci želeli spremeniti svet

Ob koncu 17. in v začetku 18. stoletja večina ljudi v Evropi ni znala pisati in brati.

Večja pismenost je bila v protestantskih deželah.

Družba je bila še vedno razdeljena na stanove in usoda posameznika je bila tesno povezana s stanom kateremu je pripadal.

Odkritja novih celin, dognanja, da Zemlja ni središče vesolja, ter dvomi v cerkvene razlage so pripeljali do nove miselnosti, ki ji pravimo **razsvetljenje.**

Razsvetljenci so menili, da je razum tisti, ki človeku omogoča, da z opazovanjem in iskušnjami spozna svet okoli sebe.

Razsvetljenci so poudarjali:

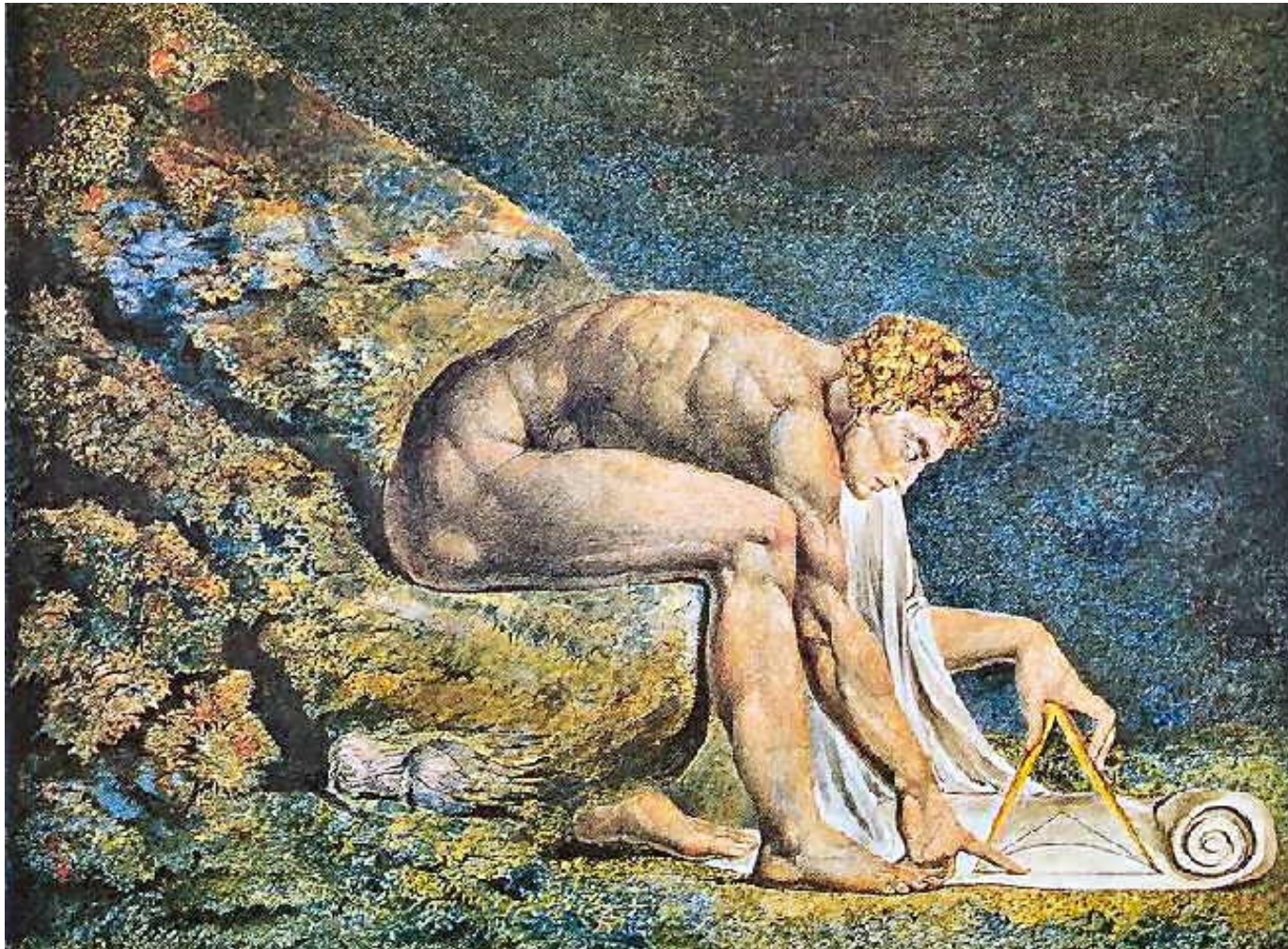
- da so ob rojstvu vsi ljudje enaki
- da imajo vsi pravico do izobrazbe in verske svobode
- ljudi je treba ceniti zaradi njihovih sposobnosti, zato so podpirali izobraževanje in znanost
- enakost pred zakonom za vse ljudi
- zavzemajo se za svobodo izražanja
- človeka je potrebno soditi po negovi sposobnostih in ne po pravicah, ki so mu bile dane ob rojstvu

Razsvetljenci kritizirajo:

Kritizirali so:

- religijo,
- duhovščino,
- politiko (fevdalno družbo),
- privilegirane družbene sloje.

Miselnost, ki se je začela v Angliji in Franciji, in je bilo omejeno na ozek krog izobražencev, se je kazalo na področju znanosti, filozofije, umetnosti, politike ... na vseh področjih človekovega delovanja



**Simbol razsvetljensta predstavlja svetloba,
ki ji simbolično rečemo "luč razuma".**

Dosežki na področju znanosti

Znanstveniki so gradili svoja spoznanja na dosežkih znanstvenikov iz časa humanizma.

Njihovo delo je temeljilo na opazovanjih in poizkusih v laboratorijih ali v naravi.

Pomembnejša znanstvena odkritja in izumi v 17. in 18. stoletju

fizika

- Leta 1643 je Evangelista Torricelli izumil barometer.
- Leta 1674 je Anthony van Leeuwenhoek iznašel mikroskop in opazoval bakterije.
- Leta 1687 je Newton objavil gravitacijski zakon.
- Leta 1714 je Gabriel Fahrenheit izumil termometer.
- Leta 1742 je Anders Celsius iznašel nov termometer.

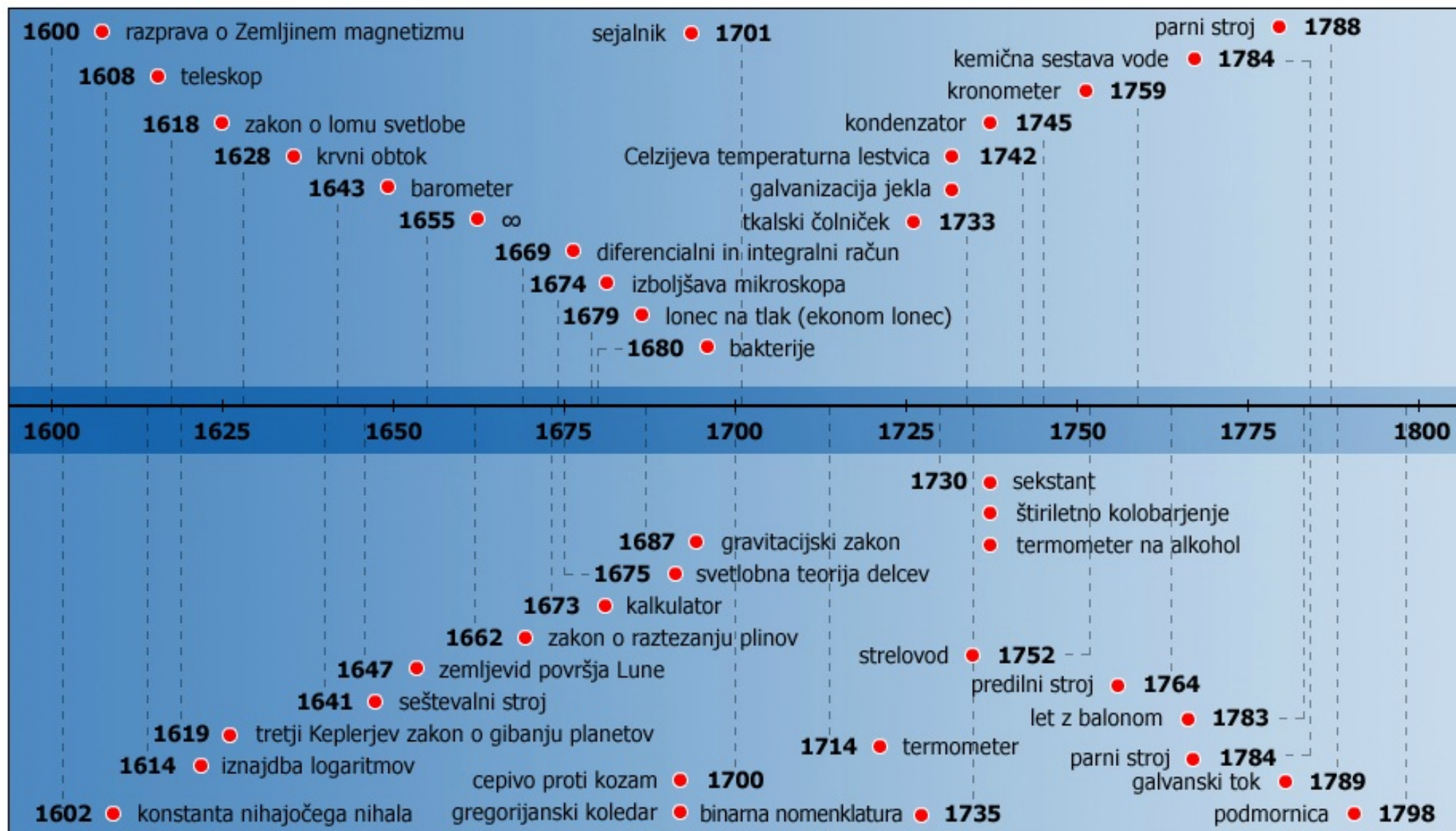
kemija

- Robert Boyle je bil utemeljitelj moderne kemije; razložil je, kako prostornina, temperatura in pritisk vplivajo drug na drugega (Boyllov zakon).
- Leta 1779 je bil odkrit čisti kisik (Joseph Priestley, 1774, in Antoine Lavoisier, 1779).

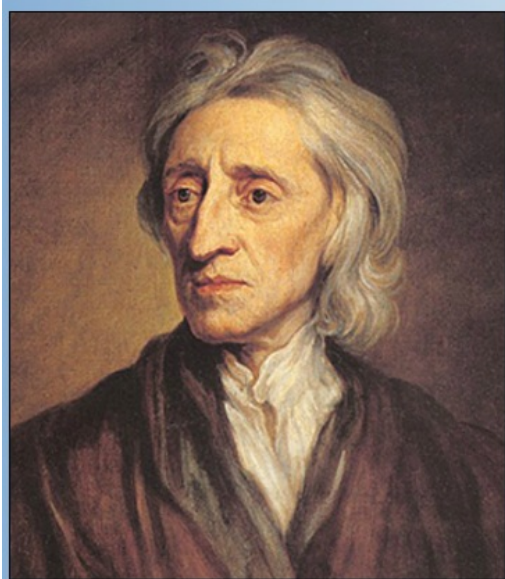
medicina

- Leta 1628 je William Harvey odkril načelo delovanja srca in krvni obtok.
- Leta 1700 je Edwars Jenner prvič uporabil cepivo proti kozam.

Razvoj tehnologije in znanosti: pomembnejši izumi 17. in 18. stoletja



Razsvetljenstvo - najpomembnejši predstavniki razsvetljenske miselnosti



John Locke

Zapisal je, da se človek rodi kot nepopisan list (tabula rasa), nato pa ga oblikuje življenje in izkušnje.

Podal je nekatere ideje o temeljnih človekovih pravicah (npr. pravico do življenja, svobode, lastnine).



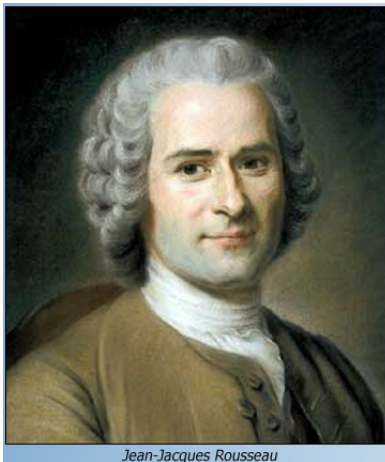
René Descartes

Francoski filozof, matematik, fizik in pisatelj. Pomembnost samozavedanja posameznika je poudaril z znamenitim rekom "Mislim, torej sem!"



François-Marie Arouet - Voltaire

Pisatelj, pesnik, filozof. Zavzemal se je za opravo privilegijev plemstva in duhovščine, odpravo mučenja in versko svobodo.



Jean-Jacques Rousseau

Filozof, pisatelj in skladatelj. Zavzemal se je za svobodo posameznika.



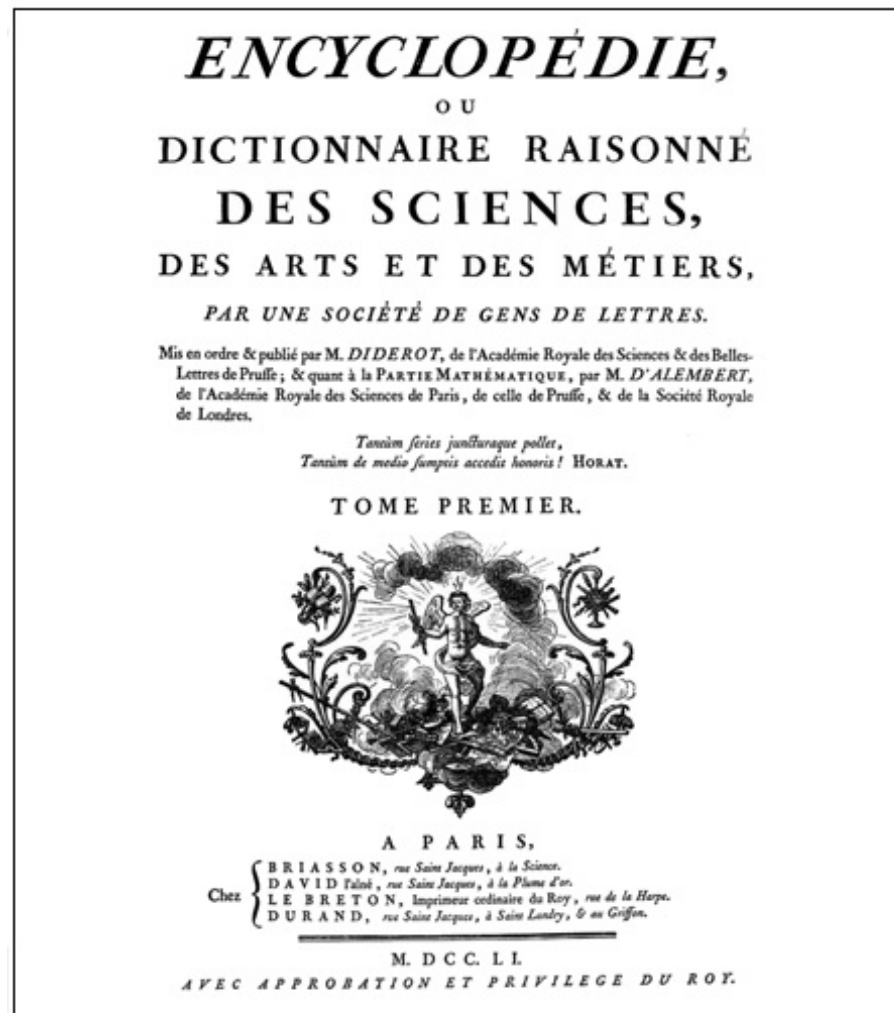
Charles de Montesquieu

Filozof, zavzemal se je, da mora biti oblast ločena na izvršno, zakonodajno in sodno vejo oblasti.



Denis Diderot

S pomočjo besedila v učbeniku (str. 74) ugotovi, kaj so hoteli francoski razsvetljenci doseči z izdajo Enciklopedije?



● Prva stran Enciklopedije

Enciklopedija (*L'Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers paraît*) je izšla v 18. stoletju v Franciji. Sestavlja jo 28 zvezkov, 18.000 strani besedila, 71.818 člankov in 2.885 risb. Glavni urednik Enciklopedije je bil Denis Diderot, pri njenem nastanku pa je sodelovalo okoli 40 avtorjev, med njimi tudi d'Alembert, Montesquieu, Voltaire in Rousseau.